

РОБЪРТ ШЕКЛИ РАЗРЕШИТЕЛНО ЗА УБИЙСТВО

Превод от английски: Иван Мадански, 1993

chitanka.info

Том Рибаря изобщо не предполагаше, че го очаква кариера на престъпник. Беше рано утро и голямото червено слънце тъкмо се показваше над хоризонта заедно с малкия жълт спътник, който бързаше след него. Акуратно, спретнато селце — бяла точка сред зелената шир на планетата — проблясваше, окъпано от летните лъчи на своите две слънца.

Том току-що се събуди в своята къщичка. Той беше висок млад мъж със загоряла от слънцето кожа. От баща си бе наследил дръпнатите очи, а от майка си — простодушното нежелание да се обременява с работа. И тази сутрин той никак не бързаше. До есенните дъждове риба не се лови, което значи, че истинска работа за рибаря няма. Беше решил дотогава да се помотае и да поправи рибарските си принадлежности.

— Казвам ти: покривът трябва да е червен! — дочу той от улицата гласа на Били Бояджията.

— Никъде няма църкви с червени покриви! — крещеше Ед Тъкача.

Том се намръщи. Съвсем бе забравил за промените, ставащи в селото през последните две седмици, защото не го засягаха лично, без да бърза той се облече и закрачи към селския площад.

Там веднага му се наби в очите огромен плакат, който гласеше:

ВЛИЗАНЕТО НА ЧУЖДИ ЕЛЕМЕНТИ В ПРЕДЕЛИТЕ НА ГРАДА Е ЗАБРАНЕНО!

На цялата планета Ню Дилавър нямаше нито един чужд елемент. Тя бе обрасла в гори и това беше единственото селце. Плакатът имаше чисто риторично значение и изразяваше определена политическа тенденция.

На площада, разположени едно до друго се мъдреха три нови здания — църква, затвор и поща. Бяха издигнати през последните две луди седмици в резултат на неуморен труди. Стояха на една линия, с фасада към площада и никой не знаеше за какво са им. Повече от двеста години селото добре се справяше и без тях. Но сега, разбира се, просто трябваше да ги построят.

Ед Тъкача стоеше пред току-що издигнатата църква и гледаше нагоре с присвити очи. Били Бояджията балансираше по стръмния църковен покрив с опасност за живота. Рижите му мустаци се надигнаха възмутено. Долу се събра малка тълпа.

— Върви по дяволите! — сърдеше се Били Бояджията — Казвам ти — всичко това го прочетох миналата седмица. Червен покрив — да, моля. Но бял — в никакъв случай.

— Не, нещо бъркаш — каза Тъкача. — Как мислиш, Том?

Той повдигна рамене. За тези работи нямаше собствено мнение. Изведнъж, целият облян в пот, отнякъде се появи самият кмет. Около огромния му корем свободно се развяваха краищата на незагащена риза.

— Слизай! — викна той на Били. — Намерих всичко в книжката. Там е казано: малка, червена училищна сграда, а не църква.

Били го изгледа много сърдито. Изобщо, той беше раздражителен човек. Всички Бояджии са раздражителни. Но откакто миналата седмица кметът назначи Били за началник на полицията, характерът му се развали окончателно.

— Че ние нямаме подобно нещо. Самата „малка училищна сграда“ не съществува — продължи да натяква Били, вече преполовил стълбата.

— Ами ще си я построим — отговори кметът. — И трябва да побързаме.

Той погледна към небето. Неволно всички вдигнаха погледи. Но там засега нищо не се виждаше.

— А къде са тия момчета, Дърводелците? — попита кметът. — Сид, Сам, Марви! Къде се дянахте?

Главата на Сид Дърводелеца се извиси над тълпата. Той още ходеше с патерици, откакто миналия месец падна от едно дърво при опит да задигне яйца от птичите гнезда. Дърводелците просто не умееха да се катерят.

— Останалите момчета са при Еди Бирата — каза Сид.

— Ами да, къде другаде ще са! — прозвуча от тълпата гласът на Мери Превозвачката.

— Добре, извикай ги — заръча кметът. — Трябва бързичко да се спретне една малка училищна сграда. Кажи им да я построят до затвора. — След това се обърна към Били, който вече беше слязъл на земята. — А ти ще боядисаш сградата на училището с хубава, яркочервена боя. И отвън, и отвътре. Това е много важно.

— А кога ще получа полицейската си значка? — попита Били. — Четох, че всички полицейски началници носят значки.

— Направи си я сам — отговори му кметът и изтри лицето си с края на ризата. Ама че горещина! Какво му пречеше на тоя инспектор да дойде през зимата?... Том! Рибарю Том! Имам много важна задача за теб. Ела, сега ще ти обясня всичко.

Кметът прегърна Том през рамото. Заедно пресякоха пустия Пазарен площад и се запътиха към дома на кмета. В доброто старо време за улична настилка служиха добре отъпканите боклуци, но... доброто старо време свърши преди две седмици и сега улицата беше покрита с павеа. Стана много неудобно по нея да се ходи бос, затова жителите на селото предпочитаха да минават направо през дворовете. Разбира се, кметът ходеше по улицата — за него това беше въпрос на чест.

— Слушай, кмете, в момента си почивам... — започна Том.

— Каква ти почивка в такъв момент?! — изуми се кметът. Той може да се появи всеки момент.

Те влязоха в къщата, като кметът пропусна Том да мине първи, а сам се плъсна в голямото кресло, почти прилепено до междупланетното радио.

Кметът пристъпи към въпроса без предисловия:

— Том, какво ще кажеш да станеш престъпник?

— Не знам... — отвърна Том. — Какво е това престъпник?

Като се намести неспокойно в креслото и за авторитет положи ръка на радиоприемника, кметът каза:

— Ами, разбираш ли, това е... — и той започна да обяснява.

Том слушаше, слушаше и колкото повече слушаше, толкова по-малко му харесваше тази работа. И за всичко бе виновно междупланетното радио, реши той. Жалко, че не се развали наистина.

Никой не вярваше, че то някога ще проговори. Нов кмет сменяше стария, едно поколение сменяше друго, а междупланетното радио си стоеше и се покриваше с прах в кантората — последното безмълвно звено, свързващо планетата с Майката-Земя. Преди двеста години Земята разговаряше с Ню Дилавър и с Форд IV, с Алфа Центавър и с Нова Испания, с всички останали колонии, влизащи в Земната Демократична Лига. После всякакви съобщения престанаха.

Земята беше заета със своите дела. Населението на Ню Дилавър чакаше вести, но те не идваха. После в селото плъзна епидемия и три четвърти от населението измря. Лека-полека нещата започнаха да се

оправят. Жителите се приспособиха и заживяха по свой собствен и малко особен начин, който постепенно им стана навик. Те забравиха за Земята.

Така изминаха двеста години.

И изведнъж преди две седмици дребното радио се закашля и се съживи. Час след час то жужеше и се задъхваше от атмосферните смущения, а цялото село се беше скупчило на улицата пред кметската къща.

Най-после се чуха и думи:

— ... чуваш ли ме? Ню Дилавър! Чуваш ли ме?

— Да, да, чуваме те — каза кметът.

— Колонията съществува ли още?

— И още как!

Гласът стана строг и официален:

— Известно време не поддържахме контакт с колониите извън Земята. Но решихме да въведем порядък. Вие, Ню Дилавър, както и преди представлявате Земна колония, следователно трябва да се подчинявате на земните закони. Съгласни ли сте с такъв статус?

— Ние си оставаме верни на Земята — с достойнство отговори кметът.

— Отлично. От най-близката планета към вас ще се отправи инспектор-резидент, за да провери дали наистина се придържате към установените порядки и традиции.

— Как го казахте? — обезпокоено запита кметът.

Строгият глас взе една октава по-високо:

— Вие, разбира се, си давате сметка, че няма да търпим проникването на абсолютно никакви чужди елементи. Надявам се, че ме разбирате генерале?

— Да, но...

— В такъв случай вие сте генерал. Разрешете ми да продължа. В нашата галактика не може да има място с човешка култура, която да не прилича на тази на Земята. Може ли според вас да се управлява, ако всеки прави каквото му се прииска? Редът трябва да бъде установен на всяка цена.

Кметът с труд пое въздух и впи очи в радиото.

— Помнете, че вие управлявате Земна колония, генерале, и не бива да допускате никакви отклонения от нашите норми, никакъв

радикализъм. Въведете порядък в колонията си, инспекторът ще дойде при вас в близките две седмици. Това е всичко.

В селото беше свикано спешно събрание — трябваше незабавно да се реши как най-добре да изпълнят заповедта, дошла от Земята. Стигнаха до заключение, че е необходимо с максимална бързина да преустроят обичайния ход на живота си в съответствие със земния маниер, описан в древните книги.

— Нещо не мога да схвана — каза Том. — За какво ни е престъпник?

— На Земята престъпникът играе много важна роля в обществения живот — заобяснява кметът. — По този въпрос всички книги си приличат. Престъпникът е толкова важен, колкото да кажем, пощальонът. Или пък началникът на полицията. Само дето действията на престъпника трябва да са антисоциални, в това е разликата. Той трябва да действа в ущърб на обществото. А ако при нас никой не прави нищо антисоциално, как ще накараме някой да действа в интерес на обществото? Губи се смисълът.

Том поклати глава:

— И въпреки всичко, не разбирам за какво ни е нужно това?

— Не се дърпай, Том. Трябва да направим всичко по земен маниер. Да вземем например тия павирани улици — във всички книги се споменават. И църквите, и училищата, и затворите. Престъпниците също се срещат във всички книги.

— Няма да върша такива работи — чистосърдечно си призна Том.

— Добре де, постави се на мое място — замоли се кметът. — Пристига инспекторът и среща Били Бояджията, дето сега е началник на полицията. Исква да види затвора. Пита: „Нито един задържан?“. Аз отговарям: „Разбира се. При нас няма престъпления.“. А той: „Няма престъпления? Но на всички Земни колонии се извършват престъпления. Това ви е добре известно.“. „Не ни е известно — казвам аз. — Понятие си нямахме какво означава тази дума, докато не прочетохме миналата седмица в речника.“. „Тогава защо сте построили този затвор? — ще ме попита. — И за какво ви е началник на полицията?“.

Кметът замълча и си пое въздух.

— Виждаш ли? Всичко ще се развали, защото инспекторът веднага ще разбере, че не сме истински земляни, че всичко е за отбиване на номера, че сме чужди елементи.

— Хм-м — Том тихо изсумтя, почти оборен от тези доводи.

Кметът продължи бързо:

— А иначе ще мога да кажа: „Разбира се, при нас също се извършват престъпления — както и на Земята. Имаме крадец и убиец, а пък един човек е комбиниран крадец-убиец. Бедният младеж имаше лоши наклонности и излезе толкова неуравновесен. Обаче нашият началник на полицията вече е събрал улики и в близките ден-два престъпникът ще бъде арестуван. Ще го затворим зад решетките, а после ще го амнистираме.“

— Какво означава тази дума? — попита Том.

— Не знам точно, но ще го изясня. Виждаш ли сега колко важна птица е престъпникът?

— Да, по всичко изглежда, че сте прав. Само че защо аз?

— Всички останали ми трябва за други цели. Освен това, твоите очи са тесни и дръпнати, а така изглеждат всички престъпници.

— Не са ми толкова тесни очите. Не повече, отколкото на Ед Тъкача.

— Том, моля те. Всеки от нас прави каквото може. Не искаш ли да помогнеш?

— Искам, разбира се — неуверено каза Том.

— Прекрасно! Ще бъдеш нашият престъпник. И всичко ще е оформено както трябва.

Кметът подаде на Том документ. В него се казваше:

РАЗРЕШИТЕЛНО ЗА УБИЙСТВО

ЗА СВЕДЕНИЕ НА ВСИЧКИ

Приносителят на настоящото разрешително, Том Рибаря, официално се упълномощава да осъществява кражби и убийства. В съответствие с това той трябва да се крие в тъмни места, ползващи се с лоша слава и да нарушава закона.

Том два пъти прочете документа, преди да попита:

— Кой закон?

— Ще ти кажа веднага, след като го издам — каза кмета. — Всички колонии на Земята имат закони.

— И все пак, какво точно трябва да правя?

— Да крадеш. Да убиваш. Не е толкова трудно — кметът се приближи до шкафа с книгите и взе от лавицата старинен многотомник, озаглавен „Престъпникът и неговата среда. Психология на убийците. Изследване на мотивите за кражба“.

— Тук ще намериш всичко, което трябва да знаеш. Кради на воля, колкото можеш. А що се отнася до убийствата — едно ще е достатъчно. Не бива да се пристрастяваш.

— Правилно — кимна Том. — Може пък и да разбере кое как става.

Той взе книгите под мишница и си тръгна.

Денят беше нетърпимо горещ, а този разговор за престъпления го натъжи и разстрои много. Полегна в кревата и се зае с изучаването на древните книги.

На врата се почука.

— Влизай! — извика Том, търкайки очи.

Марви Дърводелеца, най-възрастният и най-дългият от всички рижи, високи братя Дърводелци, влезе, съпроводен от стария Джъд Фермера. Носеха голяма торба.

— Сега вече си престъпник, нали, Том? — запита Марви.

— Така изглежда.

— Тогава това е за тебе. — Те сложиха торбата на пода и извадиха от нея малка брадвичка, два ножа, харпун, палка и тояга.

— Какви са тия работи? — смая се Том, пускайки крака на пода.

— Оръжия, какво друго — тросна му се Джъд Фермера. — Какъв престъпник ще си, ако нямаш оръжие?

Том се почеса по врата.

— Сигурен ли си?

— Крайно време е сам да започнеш да си вършиш работата — все така враждебно каза Фермера. — Не чакай ние да правим всичко вместо тебе.

Марви смигна на Том.

— Джъд е много ядосан, задето кметът го назначи за пощальон.

— Аз моя дълг си го изпълнявам — каза Джъд. — Само че ми е противно да пиша всичките тези писма.

— Е, мисля, че не е чак толкова трудно — захили се Марви Дърводелеца. — Как ли се справят пощальоните на Земята? Колко повече писма трябва да напишат, а? Кой знае колко хора има! Е, Том, желая ти успех.

Те си отидоха.

Том клекна до оръжията, за да ги разгледа по-отблизо. Той знаеше какво представляват — в древните книги беше написано много за тях. Но на Ню Дилавър все още никой никога не беше използвал оръжие. Единствените животни на тази планета бяха малки, безобидни пухкави зверчета, заклетни вегетарианци, изхранващи се само с трева. А да се употреби оръжие срещу човек — за това, разбира се, никой не се беше сещал.

Том взе единия от ножовете. Беше хладен. Попипа върха му — оказа се остър.

Стана и закрачи из стаята, поглеждайки към оръжията. При всеки поглед му ставаше гадно в стомаха.

„Впрочем — помисли си Том — в момента няма за какво да се безпокоя. Нали първо трябва да прочета тия книги. Може би чрез тях ще се успее да разбере смисъла на всичко това.“

Той чете непрекъснато няколко часа. Книгите бяха написани на достъпен език. Различните методи, използвани от престъпниците, се описваха много подробно. Като цяло обаче, всичко изглеждаше съвсем безсмислено. Защо трябва да се извършват престъпления? Кой има полза от това? Какво ще получат хората?

На тези въпроси книгите не даваха отговор. Том прелистваше страниците, разглеждаше снимки на престъпници. Те бяха сериозни и съсредоточени, съзнаващи своето положение в обществото. Том даваше мило и драго да разбере що за положение е това. Може би тогава щеше да му стане ясно...

— Том? — разнесе се отвън гласът на кмета.

— Тук съм — отговори той.

Вратата се откряна и кметът подаде глава в стаята. Зад него се виждаха Джейн Фермерката, Мери Превозвачката и Алис Готвачката.

— Е, как е, Том? — попита кметът.

— Кое как е?

— Кога смяташ да започваш?

Том смутено се усмихна.

— Ами ето... приготвям се. Чета книги, искам да се ориентирам...

Том замълча объркано под погледа на трите почтени дами.

— Напразно си губиш времето — каза Алис Готвачката.

— Всички работят, никой не си седи вкъщи — добави Джейн Фермерката.

— Вярно, Том — съгласи се кметът. — Инспекторът може да дойде всяка минута, а ние няма какво да му представим.

— Добре, добре — примири се Том.

Той взе един нож и тоягата, завърза ги на кръста, взе и торбата, за да има къде да слага откраднатите неща, и излезе.

Само че накъде? Беше три следобед.

Най-удобното място за крадене, пазарът, ще е празен до довечера. Пък и на Том хич не му се искаше да краде през деня. Изглеждаше някак си непрофесионално.

Той извади разрешителното, което му даваше право да извършва престъпления, прочете го още веднъж от край до край: „... трябва да се крие в тъмни места, ползващи се с лоша слава...“

Ясно! Ще се укрива на места с лоша слава. Там ще може да се настрои и да си състави някакъв план. Нямаше голям избор. В селото имаше ресторант „Залък“, съдържателки на който бяха две овдовели сестри, „Място за отдих“ на Джеф Хмела и накрая, таверната на Еди Пивото.

Налагаше се да се задоволи с нея.

Таверната се намиреше в къща, малко различаваща се от останалите в селото. Имаше една огромна стая за гости, кухня и жилищни помещения. Жената на Еди готвеше и поддържаше чистотата в гостната — доколкото ѝ позволяваше болният кръст. Зад бара Еди разливаше питиетата. Той беше блед, със сънливи очи и странната способност да се тревожи за глупости.

— Живо-здрaво, Том — посрещна го Еди. — Разпpавят, че са те назначили за престъпник.

— Да бе, да — отговори Том. — Налей ми една перикола.

Еди Пивото наля безалкохолната напитка от кореноплодни и обезпoкоен застана пред масата, на която се настани Том.

— Как така си седиш тук, вместо да крадеш?

— Обмислям — каза Том. — В разрешителното се казва, че трябва да посещавам места с лоша слава. Затова се отбих.

— Според тебе честно ли е да постъпваш така? — тъжно попита Еди. — Нима моята таверна се ползва с лоша слава?

Том поясни:

— Трудно е да се намери по-лоша храна в цялото село.

— Знам. Моята старица не умее да готви. Но при нас е уютно, по семейному. И хората обичат да се отбиват.

— Вече няма да е така, Еди. Обявявам таверната за моя щабквартира.

Раменете на съдържателя се отпуснаха унило.

— Поне се постарай да доставиш удоволствие на хората, ще ти бъдат благодарни — промърмори той и се върна зад бара.

Том продължаваше да размишлява.

Мина един час. Ричи Фермера, най-малкият син на Джъд, погледна през вратата.

— Не задигна ли нещичко, Том?

— Още не — отговори Том, свит на стола и продължи съсредоточено да мисли.

Знойният ден тихо си отиваше, а вечерта започна да прониква през малките, не много чисти прозорци на таверната. Запалиха фенерите по улиците. Първият полъх на нощния ветрец нежно разклати върховете на дърветата в гората.

Джордж Превозвача и Макс Тъкача влязоха в таверната и си поръчаха бира. Седнаха до Том.

— Е, как върви работата? — осведоми се Джордж Превозвача.

— Лошо — отговори Том. — Нещо не мога да привикна с мисълта, че съм крадец.

— Нищо, нищо, ще успееш — както винаги бавно, сериозно и важно каза Джордж. — Друг и да не може, ти ще се справиш.

— Вярваме ти, Том — успокои го Тъкача.

Той им благодари. Те изпразниха халбите и си тръгнаха. Том продължаваше да крои планове, съзерцавайки празната си чаша.

След един час Еди Пивото се прокашля смутено.

— Извинявай, Том, но... кога ще започнеш да крадеш?

— Ето, започвам — отговори той.

Стана от масата, провери дали оръжието е на мястото му и се отправи към вратата.

На пазарния площад вече се въртеше обичайната разменна търговия. Стоката беше натрупана на купчини върху сергии или сламени рогозки, постлани на земята. Размяната ставаше без пари, обменен курс също нямаше. За шепа саморъчно направени гвоздеи можеше да се получи ведро мляко или две риби, или обратното — в зависимост от това, кой какво искаше да размени и от какво имаше нужда. Да пресмята кое колко струва — с това никой не си натоварваше мозъка. Това беше единственият земен обичай, който кметът така и не успя да наложи в селото.

Когато Том Рибаря се появи на площада, всички го приветстваха.

— Крадеш по малко, а, Том?

— Давай, приятел, давай!

— Ще успееш!

Нито един жител на селото не беше присъствал на кражба и много им се искаше да видят как става това. Всички изоставиха стоките си и тръгнаха след него, жадно поглъщайки всяко негово движение.

Том изведнъж откри, че му треперят ръцете. Изобщо не му харесваше, че толкова народ ще гледа как краде. Трябва по-скоро да привършвам, реши той. Докато още имам сили.

Той спря внезапно пред купчината плодове, натрупани на сергията на мисис Мелник.

— Изглеждат доста сочни — небрежно подхвърли Том.

— Свежи, направо от градината — каза мисис Мелник. Тя беше дребна старица с блестящи очички. Том изведнъж се сети за безкрайните беседи, които тя водеше с майка му в онези далечни времена, когато родителите му бяха още живи.

— Да, на вид са доста сочни — отговори ѝ той. Но вече съжеляваше, че не се спря пред някоя друга сергия.

— Добри са, добри са. Днес следобед съм ги брала — продължи да се хвали мисис Мелник.

— Сега ли ще започне да краде? — ясно се чу нечий шепот.

— Няма съмнение, гледай! — отговори му друг шепот.

Том взе голям зелен плод и започна да го разглежда. Зяпачите затаиха дъх.

— Да, наистина, страхотно изглежда — каза Том и внимателно постави плода обратно.

Тълпата въздъхна.

На съседната сергия стоеше Макс Тъкача с жена си и петте дечица. Бяха изнесли две одеяла и една риза. Когато Том се приближи, те се заусмихваха стеснително.

— Тая риза ще ти е точно по мярка — побърза да го увери Макс Тъкача. Много му се искаше хората да се разпръснат и да оставят Рибаря да работи на спокойствие.

Том само изсумтя и взе ризата.

Тълпата зашумя в очакване. Някаква девойка нервно захихика. Том хвана здраво ризата и започна да развързва торбата си.

— Стой! — Били Бояджията си пробиваше път през тълпата. На кръста му проблясваше значка — стара земна монета. Изражението на лицето му съвсем ясно показваше, че той изпълнява служебните си задължения.

— Какво правиш с тази риза, Том? — попита Били.

— Аз?... Просто я разглеждам.

— Просто я разглеждаш, а? — Били се обърна и сложи ръцете си на гърба. После внезапно се завъртя на пети и насочи показалеца си към Том. — А на мене ми се струва, че това не е вярно. Мисля, че се канеше да я откраднеш.

Том не отговори. Държеше разтворена уличаващата го торба в едната си ръка, а в другата — ризата.

— Мой дълг е, като началник на полицията, да охранявам тези хора. А пък ти, Том, си подозрителен субект. Считаю за необходимо да те прибера в затвора за по-нататъшно разследване.

Том наведе глава. Не очакваше такъв развой на нещата. Впрочем, беше му все едно.

Като го затворят, край с краденето. А когато Били го пусне, ще може да се захване пак с риболов.

Внезапно отнякъде изникна кметът. Пешовете на ризата му се развяваха около обемистата талия.

— Били! Какви ги вършиш?

— Изпълнявам дълга си, кмете. Том се държеше някак подозрително. А в книгите пише...

— Знам какво пише в книгите — каза кметът. — Сам съм ти ги избирал. Не можеш да арестуващ Том. Поне засега.

— Но нали в селото няма друг престъпник — съкрушено каза Били.

— Аз какво съм виновен? — отвърна кметът.

Били стисна зъби упорито.

— В книгите пише, че полицията трябва да взема превантивни мерки. Затова се опитах да попреча на извършването на престъпление.

Кметът уморено плесна с ръце:

— Били, нима наистина не разбираш? Трябва да отчетем поне едно престъпление в селото. И ти трябва да помогнеш за това.

— Добре, кмете — вдигна рамене Били. — Просто исках да изпълня дълга си. — Той се обърна, направи крачка в страни, после внезапно се озъби на Том: — Пак ще ми паднеш! Запомни: престъплението не води никого до добър край.

— Страшно му се иска да се отличи — обясни кметът. — Не му обръщай внимание, Том. Продължавай спокойно, открадни нещо. Трябва да приключим с това.

Без да отговаря, Том се отправи към зелената гора край селото, като си пробиваше път през тълпата.

— Къде отиваш? — разтревожено попита кметът.

— Ами... днес нямам настроение за кражби — отвърна Том. — Може би утре вечер...

— Не, Том, сега — настояваше кметът. — Не бива да отлагаме тая работа до безкрай. Започвай, ние ще ти помогнем.

— Разбира се, че ще помогнем — обади се Макс Тъкача. — Открадни тая риза, Том! И без това ти е в ръката.

— Виж, Том, тука има хубави кани за вода!

— Погледни само колко орехи имам!

Той огледа сергиите. Когато посегна, за да прибере ризата на Тъкача, ножът му се изхлузи от пояса и падна на земята. От тълпата се дочу съчувствено хихикане.

Изчервявайки се, Том постави ножа на мястото му. После протегна ръка, грабна ризата и я натъпка в торбата си. Зад него се разнесоха одобрителни възгласи.

Като че камък падна от сърцето му и той неловко се усмихна:

— Мисля, че лека-полека ще свикна с тази работа.

— И още как!

— Знаехме, че ще се справиш!

— Хайде, приятел, открадни още нещо!

Том премина по пазара и открадна няколко въженца, кошничка с орехи и плетена шапка от трева.

— Според мен за днес стига — обърна се той към кмета.

— О'кей — съгласи се кметът. — Но това, както сам разбираш, не се брои — хората сами ти даваха нещата. Считай го за тренировка.

— О-о, не! — разочаровано промълви Том.

— Вече знаеш как се прави и следващия път ще ти бъде по-лесно.

— Може би.

— И гледай да не забравиш за убийството.

— Това наистина ли е необходимо? — попита Том.

— За съжаление, да — отвърна кмета. — Какво да се прави, колонията съществува вече повече от двеста години, а не сме извършили нито едно убийство. Нито едно! А ако вярваме на летописите, на всички останали колонии хората се убиват, даже и да нямам основателна причина за това.

— Добре де, ще се постарая — съгласи се Том.

Той си тръгна. Тълпата го изпрати с одобрителни възгласи.

Вкъщи Том запали фитила на лампата и си приготви вечеря. След като похапна, той дълго седя в дълбокото кресло. Беше недоволен от себе си. Не сполучи с първата си кражба. През целия ден го измъчваха тревоги и колебания. Наложил се хората едва ли не насила да му бутат в ръцете своите вещи, докато в края на краищата се реши да ги открадне.

Какъв крадец е той тогава?! И какво може да каже за свое оправдание?

Вярно, той никога не се е занимавал с такава работа, не може да свикне с нея и не вижда смисъл от извършването на престъпления. Но това не е причина, заради която да опропасти възложената му задача.

Том тръгна към вратата. Беше прекрасна, ясна нощ. Близо дузина близки звезди-гиганти блестяха ослепително в небето. Пазарният площад пак беше опустял. В къщите запалиха светлините.

Точно сега е време за кражби!

При тази мисъл по гърба му премина тръпка. Направо изпитваше гордост. Ето как се раждат престъпни идеи! Точно така трябва да стават кражбите — тихомълком, под прикритието на тъмнината.

Том набързо провери оръжието си, изсипа награбеното на пода и излезе.

Последните газови фенери по улиците бяха угасени. Том безшумно се прокрадна през селото. Приблужи къщата на Роджър Превозвача. Големият Роджър беше оставил лопатата си отвън, подпряна на стената. Том я взе. Мина през още няколко къщи. Делвата за вода, собственост на мисис Тъкчката, стоеше на мястото си пред вратата. Том прибра и нея. По пътя към къщи му попадна малко дървено канче, забравено от някое дете на улицата. То също сподели съдбата на лопатата и делвата.

Том благополучно се прибра. Беше приятно развълнуван и реши да направи още един набег.

Този път се върна с бронзова табелка, свалена от къщата на кмета, с най-хубавата пила на Марви Дърводелеца и със сърпа на Джъд Фермера.

— Бива — каза си Том. Още един улов и можеше да счита, че нощта не е загубена.

Под навеса на Рон Каменоделеца се намериха чук и длето, а зад къщата на Алис Готвачката си хареса плетен стол. Тъкмо се канеше да отмъкне греблото на Джеф Хмела, когато чу някакъв лек шум. Той се притисна до стената.

Били Бояджията тихичко се прокрадваше по улицата. Металната му значка проблясваше на светлината на звездите. В едната си ръка държеше къса тежка тояга, а в другата — чифт саморъчно направени белезници. Лицето му изглеждаше зловещо в нощния полумрак. На

него беше изписана твърда решимост на всяка цена да изкорени престъпността, каквото и да означаваше тази дума.

Том затаи дъх, когато Били мина на десет крачки от него. Опита се тихичко да се измъкне назад, но плячката му издрънча в торбата.

— Кой е там? — изкрещя Били. Като не получи отговори, той започна бавно да се обръща и да се взира в тъмното. Том отново се сля със стената. Беше сигурен, че Били няма да го забележи, защото имаше слабо зрение — нали му се налагаше постоянно да смесва бои и прахта попадеше в очите му.

— Ти ли си, Том? — попита Били с най-дружелюбен тон.

Том тъкмо се канеше да отговори, когато забеляза, че началникът на полицията е вдигнал тоягата над главата си, готов за удар. Замръзна.

— Все пак ще те хвана! — ревна Били.

— Виж какво, хващай го утре заран! — извика Джеф Хмела, показвайки се от прозореца на своята къща. — На някои от нас ни се спи!

Били продължи нататък. Когато се скри зад ъгъла, Том побърза към къщи и изсипа плячката на пода, до останалите трофеи. Видът на откраднатото събуди в него чувството за изпълнен дълг.

След като се подкрепи с чаша студена бира, Том си легна и моментално потъна в дълбок, мирен сън, необременен с никакви сънища.

На другата сутрин той отиде де погледне как върви строителството на малкото червено училище. Братята Дърводелци се трудеха неуморно, някои от селяните им помагаха.

— Как е? — весело им подвикна Том.

— Напредваме — отговори Марви. — Но щеше да върви по-бързо, ако пилата ми беше тук.

— Пилата ти? — повтори Том недоумяващо.

Изведнъж се сети — та нали я открадна през нощта. Тогава някак си не я възприемаше като вещ, която принадлежи някому. Пилата, пък и всичко останало, бяха просто вещи, които трябваше да се откраднат. Той изобщо не се замисли за това, че тези предмети се използват, че може да потрябват на някого.

Марви Дърводелеца попита:

— Как мислиш, Том, мога ли да си взема обратно пилата за малко? За два-три часа, а?

— Ами... не знам — отговори Том, като се намръщи. — Нали разбираш, тя практически е открадната.

— Ясно, така е... Но ако можех да си я взема за малко...

— Ще трябва да я върнеш.

— Разбира се, че ще я върна — възмути се Марви. — Да не мислиш, че ще задържа нещо, което на практика е откраднато?

— В къщи е, заедно с другата плячка.

Марви благодари и веднага тръгна да си вземе пилата.

Без да бърза, Том тръгна да се разхожда из селото. Кметът стоеше в двора и гледаше небето.

— Ти ли ми задигна бронзовата табела, Том? — попита той.

— Естествено — с готовност отговори той. — Нали това искахте?

— О! Просто се поинтересувах. — Кметът посочи небето: — Виждаш ли?

Том погледна нагоре.

— Какво?

— Черната точка до малкото слънце.

— Виждам я. Е, и?

— Залагам главата си, че това е инспекторският кораб, който лети насам. При теб как вървят работите?

— Мисля, че напредвам — отвърна Том малко неуверено.

— Разработи ли вече план за убийството?

— Нещо не ми се удава — каза Том. — Да си призная честно, нищичко не съм направил по въпроса.

— Я да влезем в къщи — каза кметът. — Трябва да поговоря с тебе.

В прохладната, затъмнена с щори стая той наля две чаши бира и любезно посочи един стол на Том.

— Времето ни изтича — мрачно заговори кметът. — Инспекторът може да пристигне всяка минута. А на мен ми се свива стомаха. — Той посочи междупланетното радио. — Пак проговори. Нещо такова: колониите трябва да са готови да проведат мобилизация. Дявол знае какво е това. Като че ли и без това ми е малко работата.

Кметът хвърли суров поглед на Рибаря.

— Сигурно ли е, че не може да се мине без убийство? — попита Том.

— Сам знаеш, че не може — каза кметът. — Убийството е единственият показател, по който изоставаме.

Влезе Били Бояджията — с нова униформена риза, синя, с блестящи метални копчета — и се плъосна на един стол.

— Уби ли вече някого, Том?

Кметът уточни:

— Искат да знае дали наистина е необходимо.

— Разбира се — каза началникът на полицията. — Прочети която и да е древна книга.

— Кого мислиш да убиеш, Том? — попита кметът.

Том се размърда неспокойно, нервно пукайки пръсти.

— Е?

— Добре, ще убия Джеф Хмела.

Били бързо се наведе напред.

— Защо? — попита той.

— Защо ли? А защо не?

— Какви са ти мотивите?

— Мислех, че просто трябва да извърша убийство — възрази Том. — Никой нищо не е споменавал за мотиви.

— Безсмислено убийство не ни трябва — поясни началника на полицията. — То трябва да бъде извършено по всички правила. А това означава, че трябва да имаш основателен мотив.

Том се замисли.

— Ами... аз, например, недостатъчно познавам Джеф. Това добър мотив ли е?

Кметът поклати глава:

— Не, Том, не става. По-добре се спри на някой друг.

— Нека помислим — каза Том. — Какво ще кажете за Роджър Превозвача?

— Мотиви? — веднага попита Били.

— Ами-и... Откровено казано, отдавна не ми харесва походката му. И понякога е един такъв... шумен.

Кметът кимна.

— Виж, това става. Какво ще кажеш, Били?

— Според вас, как мога да разкрия престъпление, извършено заради такива мотиви? — сърдито запита Били. — Не, това би свършило работа, ако си го убил в състояние на умопомрачение. Но ти трябва да убиеш по всички правила, Том. Необходимо е да отговаряш на следната характеристика: хладнокръвен, безжалостен, коварен. Не можеш да убиеш някого, само защото не ти харесва походката му. Звучи глупаво.

Том се надигна.

— Ще трябва да обмисля всичко още веднъж.

— Само не протакай прекалено дълго — обади се кметът. — Колкото по-бързо свършиш с това, толкова по-добре.

Том кимна и се отправи към вратата.

— Том! — викна Били. — Не забравяй да оставиш улики. Това е много важно.

— Добре — каза той и излезе.

Почти всички жители на селото бяха излезли на улицата. Черната топка вече почти закриваше малкото слънце.

Том се отправи към щабквартирата, за да обмисли всичко докрай. Еди Пивото очевидно беше променил отношението си към престъпния свят. Беше преоборудвал таверната. В очите на всеки посетител се набиваше плакат, който гласеше:

ЛЕГОВИЩЕ НА ПРЕСТЪПНИКА

Прозорците бяха затъмнени с нови, добросъвестно изпомачкани и изцапани завеси, които затрудняваха достъпа на дневна светлина и придаваха на таверната вид на истинско мрачно убежище. На едната стена висеше разнообразно оръжие, набързо изрязано от дърво, а на другата едно огромно кървавочервено петно създаваше наистина зловещо впечатление. Том се досети, че това е само боя, която Били Бояджията прави от ягоди.

— Влизай, Том, влизай! — покани го Еди Пивото и го поведе към най-тъмния ъгъл. Рибарят забеляза, че толкова много народ по това време в таверната никога не е имало. Очевидно на хората им харесваше фактът, че могат да посетят истинско убежище на престъпник.

Държейки перикола, Том се зае да мисли.

Длъжен бе да извърши убийство.

Извади разрешителното и пак го прочете. Гадна работа. Ако зависеше от него, никога не би се захванал с тази работа. Но трябваше да изпълни своя дълг.

Допи периколатата и се съсредоточи върху това, което му предстоеше да извърши. Каза си, че все пак трябва да убие някого. Трябва да лиши някого от живот. Трябва да прати някого на она свят.

Но каквото и да си говореше, то не беше по същество. Това бяха думи, просто думи. За да подреди мислите си, Том реши да обсъди последствията от убийството на Марви Дърводелеца. Днес той строи училище. Ако го убие... Е, тогава няма повече да строи.

Не, определено не можеше да осъзнае смисъла на всичко това докрай.

Добре. Ето, значи, Марви е най-здравият и според много мнения най-славният Дърводелец. Той рендосва дъска, здраво хванал рендето с отрудените си ръце... Ако го убие... Марви лежи по гръб на земята, очите му са се изцъклили, не диша, сърцето му е спряло. Никога повече няма да сече дърва в гората...

В този миг той усети с цялото си същество какво означава да убиеш. Видението изчезна, но остана спомена за него — толкова ясен, че Том почувства спазми в стомаха.

Би могъл да се справи с кражбата. Но да убие, дори и с най-добри намерения, в името на селото...

Какво ще кажат хората, след като видят това, което току-що му мина пред очите? Как ще живее после сред тях? Как ще се примири със себе си?

Въпреки това беше длъжен да убие. Всеки жител на селото участваше с каквото може. А тази работа се падна на него.

Но кого да убие?

Суматохата започна малко по-късно, когато междупланетното радио загърмя сърдито.

— Това ли е колонията? Къде е столицата?

— Ето я — отговори кметът.

— Къде е космодрумът?

— Доколкото знам, сега там има пасище — каза кметът. — Мога да проверя по книгите къде е бил. Тук не е кацал кораб повече от...

— В такъв случай главният кораб ще остане във въздуха. Съберете своите представители. Приземявам се.

Всички се събраха около поляната, която инспекторът избра за кацане. Том втъкна оръжието си в колана, скри се зад едно дърво и започна да наблюдава.

Малък въздушен кораб се отдели от големия и започна бързо да се спуска. Падаше като камък към поляната. Всички затаиха дъх в очакване да се разбие. В последния момент корабчето пусна огнени струи, които изгориха всичката трева, и плавно кацна.

Кметът бясно работеше с лакти при придвижването си в тълпата. Зад него бързаше и Били Бояджията. Люкът на кораба се отвори и се появиха четирима мъже. В ръцете си държаха някакви блестящи предмети. Том се досети, че това са оръжия. Зад тях се показа елегантен червендалест мъж, облечен в черно, с четири блестящи медала на гърдите. Съпровождаше го ниско човече с лице като зурла, също облечен в черно. Зад тях следваха още четирима в еднаква униформа.

— Добре дошли на Ню Дилавър — поздрави ги кметът.

— Благодаря, генерале — каза представителният мъж и енергично раздруса ръката на кмета. — Аз съм инспектор Дайлъмен. Това е мистър Грант, моят политически съветник.

Грант надменно кимна и се направи, че не забелязва протегнатата ръка на кмета. На лицето му се изписа снизходително отвращение, когато огледа събралите се жители на Ню Дилавър.

— Бихме искали да разгледаме селото — каза инспекторът и погледна към Грант. Последва безразлично кимване. Униформената охрана се построи в полукръг около тях.

Том се прокрадваше като истински злодей. Държеше се на безопасно разстояние зад групата. Когато стигнаха в селото, той се скри зад една къща и продължи да наблюдава.

Кметът със законна гордост показва затвора, пощата, църквата и малкото училище. Инспекторът като че ли остана малко озадачен.

Мистър Грант противно се усмихваше и подигравателно се почесваше по брадата.

— Моето становище се потвърди — каза той на инспектора. — Напразна загуба на време, гориво и ненужна амортизация на крайцера. Тук няма абсолютно нищо ценно.

— Не съм убеден — отвърна инспекторът и се обърна към кмета.
— Защо сте направили всичко това, генерале?

— Как защо? За да сме истински земляни. Виждате, че правим всичко, което е по силите ни.

Мистър Грант прошепна нещо в ухото на инспектора.

— Кажете ни колко млади мъже имате в селото?

— Извинете?... — разсеяно попита кметът.

— Колко мъже на възраст между петнадесет и шестдесет години живеят в селото? — поясни мистър Грант.

— Трябват ни хора за космическата пехота — каза инспекторът.
— Яки, здрави, боеспособни. Убедени сме, че няма да ни откажете.

— Не, разбира се. Дори мисля, че за всеки млад човек ще бъде чест... Е, наистина, не са големи специалисти в тази област, но за това пък са много схватливи. Предполагам, че бързо ще се научат.

— Видяхте ли? — тържествено се обърна инспекторът към Грант. Шестдесет, седемдесет, може би сто пехотинци. Оказа се, че не е само загуба на време.

Но мистър Грант си оставаше скептично настроен.

Инспекторът заедно със своя политически съветник се отправиха към дома на кмета, за да обядват. Съпровождаха ги четирима войници. Другите четирима тръгнаха из селото и прибраха всичко, което им попадна.

Том се скри в близката горичка, за да обмисли всичко на спокойствие. От здрача изникна закръглената фигура на мисис Еди Пивото. Тя се оглеждаше страхливо на всички страни. Русата ѝ коса беше започнала да посивява. Независимо от подаграта на коляното, тя се движеше доста добре. Носеше малка кошница, покрита с плетена червена салфетка.

— Донесох ти обяд — каза тя, след като видя Том.

— Така ли?... Ами... благодаря — заекна той. — Не си задължена да го правиш.

— Как да не съм? Нали нашата таверна е мястото, което се ползва с лоша слава и в което трябва да се криеш от закона? Това е така, нали? Значи ние отговаряме за здравето ти. Кметът ни поръча да ти предам нещо.

Том с пълна уста погледна към мисис Пиво.

— Какво каза?

— Каза да побързаш с убийството. Засега успява да заблуди инспектора и оная мутра Грант, но рано или късно те ще повдигнат въпроса. Сигурен е в това.

Том кимна.

— Кога ще го направиш? — тя наклони глава и любопитно се загледа в него.

— Не съм длъжен да ти казвам.

— Как така не си длъжен?! Аз съм ти съучастничка! — мисис Пиво се приближи още по-близо.

— Да, вярно — замислено продума Том. — Мисля да го извърша днес, след като се стъмни. Кажи на Били, че ще оставя отпечатъци от пръсти, а също и други улики.

— Добре, Том. Бог да ти е на помощ!

Докато чакаше да падне нощта, Том наблюдаваше какво става в селото. Видя, че всички войници са се напили до козирката. Вървяха из улиците с такъв вид, сякаш на света нямаше никой освен тях. Един войник стреля във въздуха и изплаши всички малки, пухкави тревопасни зверчета на много километри наоколо.

Инспекторът и мистър Грант все още бяха в дома на кмета.

Настъпи нощта. Том се промъкна в селото и се притаи в тесния ъгъл между две къщи. Извади ножа от пояса си и зачака.

Някой бодро крачеше по улицата. Човекът се приближаваше. Фигурата едва се различаваше в мрака, но това беше кметът.

— Ти ли си, Том? — каза той. Погледна към ножа. — Какво правиш тук?

— Нали искахте да убия някого, и аз...

— Не съм казал, че трябва да убиеш мен — каза кметът и отстъпи назад.

— Защо?

— Ами, първо, някой трябва да съпровожда гостите. Те ме очакват. Трябва да им покажа...

— Това може и Били да го свърши — прекъсна го Том и го улови за яката на ризата. Вдигна ножа и го насочи към гърлото му. — Нямам нищо лично против вас, разбира се — добави той.

— Чакай! — извика кметът. — Това означава, че нямаш мотив!

Том отпусна ножа, но продължи да го държи за яката.

— Ще си измисля някакъв. Например много се ядосах, когато ме назначихте за престъпник.

— Аз съм те е назначил, така ли?

— А кой друг?

Кметът издърпа Том от тъмното, там, където улицата бе залята от звездна светлина.

— Гледай!

Рибарят остана поразен. Кметът беше облечен с мундир, накачен с блестящи медали и униформени панталони с остри като бръснач ръбове. На раменете му се виждаха пагони с два реда звезди — по десет на всеки ред. Беше нахлупил и фуражка, чиято кокарда изобразяваше летяща комета.

— Какво от това? Нали човекът е същият?

— Да, но само формално. За съжаление изпусна церемонията след обяд. Инспекторът каза, че след като официално съм произведен в чин генерал, трябва да нося и генералска униформа. Церемонията премина в топла, дружеска обстановка. Всички се усмихваха и ми намигаха.

Том отново замахна с ножа, сякаш се канеше за изкорми някоя риба.

— Моите поздравления — искрено каза той. — Но вие бяхте кмет, когато ме назначихте за престъпник, следователно моят мотив остава в сила.

— Да, ама ти вече не убиваш кмет, а генерал! А това не е убийство!

— Не е убийство ли?!

— Ами, разбираш ли, посегателството над генерал се нарича метеж!

— О-о! — Том отпусна ножа. — Моля за извинение!

— Няма да го правя на въпрос. Всичко е наред. В реда на нещата е да не знаеш. Просто аз съм го прочел в книгите, за разлика от тебе. Ти не си виновен. — Генералът въздъхна с облекчение. — Е, аз трябва да тръгвам. Инспекторът помоли да направя списък на новобранците.

Том извика след него:

— Сигурен ли сте, че наистина трябва да убия някого?

— Разбира се — отговори кметът, като се отдалечаваше с бързи крачки. — Убий някого, само не мен!

Том пъкна ножа обратно в пояса.

Не мен, не мен! Всеки ще каже така. Не може да се убие сам. Та това е самоубийство — значи не влиза в сметките.

Том потрепери. Стараеше се да изтрие от паметта си представата за убийтия Марви с всичките подробности. Но работата трябваше да се свърши веднъж завинаги!

По улицата идваше още някой. Приближаваше все повече и повече. Той се сви, мускулите му се напрегнаха, готови за скок.

Появи се мисис Мелник.

Том си каза, че това няма значение. Дали е тя или някой друг... Но не можеше да се отърве от спомена за беседите ѝ с покойната му майка. Пък и нямаше никакви мотиви, за да я убие.

Тя мина покрай него без да го забележи.

Минаха тридесет минути. На улицата се появи нова фигура. Том разпозна Макс Тъкача.

Той винаги му бе харесвал. Но това не означаваше, че няма да намери мотив. Обаче изведнъж се замисли за жената и петте деца на Тъкача, които го обичаха и щяха да бъдат много нещастни, ако го убие. Отстъпи навътре в сянката и позволи на Макс да мине безпрепятствено.

Появиха се тримата братя Дърводелци. С Том ги свързваше скъп спомен. И те минаха.

След тях се мина Роджър Превозвача. Нямаше причина да го убива, но от друга страна не бяха големи приятели. Освен това Роджър нямаше деца, а и жена му като че ли не беше много привързана към него. Може би това щеше да бъде достатъчно на Били, за да разкрие мотивите на убийството?

Том сам разбираше, че не е прав. Усещаше, че и с другите жители на селото ще е същото. Беше израснал сред тези хора, делил храна и работа, радости и скърби. Какви мотиви би могъл да има, за да убие някого от тях?

А трябваше. В разрешителното изрично бе казано. Не биваше да подведе съселаните си!

— Я чакай! — каза си гласно той. — Ами ако убия инспектора?

Мотиви? Това ще бъде още по-ужасно злодеяние от убийството на кмета. Е, да, сега той е генерал, и посегателството над него се наричало метеж. Но един инспектор е къде-къде по-солидна жертва.

Том ще извърши убийство за слава, за почит, за величие! По този начин ще докаже, че на Ню Дилавър тачат земните традиции. И на Земята ще говорят: „На тази планета престъпността е достигнала такива размери, че не е безопасно да се ходи там. Някакъв престъпник пречукал нашия инспектор веднага след пристигането му. Едва ли в цялата Вселена има по-опасен убиец.“

Без съмнение, това щеше да бъде най-ефектното злодеяние, което можеше да извърши. Убийство, достойно само за истински убиец.

За първи път Том усети прилив на гордост. Той тръгна към къщата на кмета. Дочу отделни реплики от разговора, който се водеше вътре.

— ... много пасивен народ — гласът бе на мистър Грант. — Дори бих казал, че имат робски манталитет.

— Много са унили — забеляза инспекторът. — Особено ако се има предвид, че ще стават войници.

— Какво очаквахте от тези изостанали земеделци? Добре е, че успяхме да завербуваме поне някои от тях. — Мистър Грант силно се прозя. — Стража! Връщаме се на кораба.

Ами охраната! Том я беше забравил. Погледна със съмнение към ножа си. Ако се нахвърли на инспектора, те ще го хванат преди да си е свършил работата. Сигурно ги обучават специално за това.

Само ако имаше оръжие като тяхното...

Отвътре се чу шум от стъпки и Том побърза да се отдалечи. На пазара видя пиян войник, подпрян на една сергия, който си тананикаше някаква мелодия. До него се въргаляха две празни бутилки. Оръжието му висеше небрежно на рамото.

Том се прокрадна по-близо, извади тоягата и замахна. Но сянката му явно привлече вниманието на войника. Той скочи, извъртя се, успя да избегне удара и сам нанесе удар с приклада в стомаха на Рибаря. Вдигна оръжието си и се прицели. Том притвори очи и скочи с краката напред. Успя да избие оръжието от ръцете му и да го събори. После го халоса с тоягата.

Попипа пулса. Реши, че е напълно задоволителен. Нямахте смисъл да убива когото и да било друго. Взе пушката, провери къде и какво трябва да се натисне, след което тръгна да търси инспектора.

Намери го по пътя за поляната, на която беше кацнал малкият кораб. Двамата с Грант вървяха отпред, а войниците се влачеха след

тях.

Том вървеше безшумно, криеше се зад храстите, докато се изравни с инспектора. Прицели се. Обаче показалецът му застина на спусъка.

Не искаше да убива и Грант. Нали трябваше да извърши само едно убийство! Тръгна напред, изпревари ги и излезе срещу тях на пътя. Спря ги с пушка, насочена право към инспектора.

— Това пък какво е? — попита инспекторът.

— Стойте мирно! — отговори му Том. — Останалите да хвърлят оръжието и да се махнат от пътя!

Войниците се разшаваха като сомнамбули. Един след друг оставиха пушките на земята и се скриха в храстите. Само Грант не мръдва от мястото си.

— Какво си намислил, малкия? — попита той.

— Аз съм престъпник — гордо каза Том. — Искам да убия инспектора. Моля ви, махнете се!

— Престъпник? Ето за какво бръщолевеше кметът.

— Знам, че двеста години не сме имали убийство, но сега ще поправа грешката — поясни Том. — Изчезвайте от пътя!

Грант се отдалечи извън обсега на насоченото към него дуло. Инспекторът остана сам. Той стоеше и леко помръдваше.

Том се прицели. Стараеше се да мисли за това какъв ще е ефектът от убийството и за общественото му значение. Но вместо това видя инспекторът прострян на земята, с невиждащи, широко отворени очи, със спряло сърце...

Помъчи се да накара показалеца си да натисне спусъка. Мозъкът му можеше да вади колкото си иска доводи за необходимостта да извърши убийството, но ръката отказваше да се подчини.

— Не мога! — извика Том.

Хвърли пушката и скочи в храстите.

Инспекторът искаше да изпрати хора да намерят Том, но мистър Грант не беше съгласен. Той му обясни, че Ню Дилавър е горска планета и десет хиляди войника не биха могли да открият беглеца, ако сам не пожелаеше да им падне в ръцете.

Привлечени от врявата, пристигнаха кметът и още няколко селяни. Войниците заградиха инспектора и мистър Грант. Оръжието им беше готово за стрелба. Лицата им бяха уморени и сурови.

Кметът разказа всичко. За това как селото е изостанало по отношение на престъпленията. За поръчението, дадено на Том Рибаря. За това как ги е посрамил, като не е изпълнил дълга си.

— Защо избрахте точно него? — попита мистър Грант.

— Ами вижте — заобяснява кметът. — Мислех си, че ако някой е способен да убие, то това е Том. Той е рибар. А това все пак е доста кървава професия.

— Значи никой от вас не е способен да убива?

— Да, не би отишъл толкова далеч — тъжно призна кметът.

Инспекторът и мистър Грант останаха като гръмнати. Войниците изумено погледнаха към селяните и започнаха тихичко да си шепнат.

— Мирно! — изкомандва инспекторът. След това понижи глас и се обърна към Грант. — Трябва веднага да се махаме от тук, докато не е станало късно. Хора, които не могат да убиват...

— Опасна зараза! — промърмори Грант и потрепери. — Човек, който не е в състояние да стреля, може да застраши целия кораб... дори цялата ескадрила. Не, не можем да рискуваме.

Заповядаха на войниците да се върнат на кораба. Те го сториха, но вървяха по-бавно от обикновено и от време на време поглеждаха назад — към селото. Продължаваха да си шепнат, без да обръщат внимание на виковете и заповедите на инспектора.

Малкият въздушен кораб се издигна, бълвайки зад себе си огнени струи. След няколко минути големият кораб го погълна. После и той се скри от погледите на селяните.

Огромното червено слънце вече изгряваше.

— Можеш да излизаш, Том — извика кметът.

Том се показа от храстите, където се криеше и наблюдаваше как се развиват събитията.

— Не оправдах доверието! — тъжно каза той.

— Не се притеснявай — успокои го Били Бояджията. — Това е неизпълнима задача.

— Изглежда си прав — каза кметът, докато крачеха обратно към селото. — Просто си мислех — какво ли не става по света? Ами ако изведнъж успееш? Но не се огорчавай. В селото няма човек, който да реализира и половината от това, което направи ти.

— Мисля, че това повече няма да ми трябва — каза Том и подаде разрешителното на кмета.

— Няма, няма — под съчувствените погледи на селяните кметът накъса хартията на дребни парчета. — Ние направихме всичко, което беше по силите ни. Просто не се получи.

— Аз имах възможност — смутено промърмори Том. — Но ви подведох.

— Том, ти не си виновен. Никой не е виновен. Ето какво се получава, когато цели двеста години цивилизацията няма допир с нас. Дори едно убийство не можем да извършим. Но това не е страшно. На Земята са й трябвали хиляди години, за да стане цивилизована. Хиляди години. А ние искахме да го постигнем за двеста. Какво пък, ще продължим да си живеем нецивилизовано — завърши кметът с плах опит да се пошегува.

Том се прозина, протегна се и си тръгна. Трябваше да си отспи, събитията през последните няколко дни го бяха изтощили докрай. На прага се спря и погледна небето.

Защо не си представи инспектора като риба? Късно беше да мисли за това.

Спа лошо тази нощ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.